

بەرلەمان كوردستان – العراق
رئاسۋە الدىوان
مىدىرىيە شؤون البرلمان والجان
لجنة النزاهة

بەرلەمانى كوردستان – عىراق
سەرۆكايەتى دىوان
بەرئۆهه رايەتى كاروبارى بەرلەمان و لىژنەكان
لىژنەى دەسپاكى

بەرئۆز / سەرۆكايەتى بەرلەمانى كوردستان

ب/راپۆرتى لىژنەى دەستپاكى تايبەت بە داهاەكانى هەرئىم كەمى سىولە لە بانقەكان

□

سلالو و رۆز...

لە دواى دروست بوونى گرتى دواكەوتن و نەبوونى پارەى پۆيىست لە بانقەكانى هەرئىمى كوردستان، كە گرتى بۆ دابەشكردنى مووچە و دواكەوتنى مووچە و دوورو درۆزى ماوهكانى دابەشكردنى مووچە دروست كرد.

لىژنەى دەستپاكى بە ئەركى خۆى زانى كە لىژنەيەكى لاوهكى بۆ بەدواداچوون لەم گرتانە و دەنگۆى ديارنەمانى پارە لە بانقەكان دروست بكات، بۆ ئەم مەبەستە لە كۆبونەوهى رۆزى ۲۰۲۲/۵/۱۷ بپيارى پۆيىست درا، بەشێك لە ئەندامانى لىژنەى دەسپاكى بە سەرپەرشتى (بەلێن اسماعيل) سەرۆكى لىژنە بونە ئەندامى لىژنەى لاوهكى.

سەردانەكان:

۱- سەردانى بەرئۆهه رايەتى گشتى بانكە بازىرگانيەكان لە شارى هەولێر كە لە هەمانكاتدا

بەرئۆهه رەكەى بەرئۆهه رەى بانكى منارەيە لە رۆزى ۲۰۲۲/۵/۳

۲- سەردانى بەرئۆهه رەى گشتى ژميركارى لە شارى هەولێر لە رۆزى سيشەممە ۲۰۲۲/۵/۳۱

۳- سەردانى بەرئۆهه رەى گشتى بانكى ئالای هەرئىم لە سلێمانى لە رۆزى ۲۰۲۲/۶/۸

ئامانجى ئەم لىژنە لاوهكيە بۆ دەرخستنى خەرجى و داهاەكانى هەرئىم كوردستانە، لە داهاەتى نەوتى و نانەوتى كە دەچيێتە سەر ژمارەى حسابى وهزارەتى دارايى و ئابوورى چۆنيەتى كۆكردنەوهى خەرجى داهاەكان و گرتى كەمى داهاەكانى ناوخۆ لە هەندێك لە پاريزگاكان و بە تايبەت لە پاريزگاى سلێمانى ديارىكردنى گرتەكان و راسپاردە بۆ چارەسەر.

سەرچاوهی داھات له هه‌ریمی کوردستان:

١- داھاتی نه‌وت: داھاتی مانگانە‌ی نه‌وت به‌پێ‌ی به‌رز و نزمی نرخ‌ی نه‌وت له‌ بازاره‌کانی جیهان دا له‌ مانگی‌که‌وه‌ بۆ مانگی‌کی تر ده‌گۆڕی‌ت به‌لام ئه‌وه‌ی وه‌ك داھاتی فعلی مانگانە‌ ده‌مینێ‌ته‌وه‌ (٤٢٪) کۆ‌ی داھاتی نه‌وته‌، که‌ ده‌چێ‌ته‌ سه‌ر ژماره‌ حسابی حکومه‌تی هه‌ریم له‌ (R.T) بانک، بانکیش به‌ (١٠) پۆینت که‌متر له‌ نرخ‌ی بازار واته‌ (١٠٠٠) دینار که‌متر ده‌یگۆڕی‌ته‌وه‌ بۆ دیناری عێراقی له‌ دابه‌شکردنی مووچه‌ خه‌رج ده‌کرێ‌ت.

٢- شایسته‌ی دارایی حکومه‌تی هه‌ریم له‌ حکومه‌تی عێراق ب‌پ‌ی پاره‌که‌ (٢٠٠) ملیار دیناره‌ له‌ سالی ٢٠٢١ (٦) جار نێ‌ردراوه‌و له‌ سالی (٢٠٢٢) ته‌نها دوو‌جار نێ‌ردراوه‌.

٣- داھاته‌کانی ناوخۆ: داھاتی ناوخۆ هه‌ریمی کوردستان به‌رده‌ست ده‌بێ‌ت(گومرگ، باج، رسومات،....هتد) مانگانە‌ گۆرانکاری به‌سه‌ردادی‌ت به‌شیکی بۆ مووچه‌ به‌شیکی تری بۆ ته‌شغیلی وه‌به‌ره‌ینێ‌نان به‌کاردی‌ت.

٤- پاره‌ی هاوپه‌یمانان بۆ هی‌زه‌کانی پێ‌شه‌مه‌رگه‌: مانگانە‌ نزیك له‌ (٣٠) ملیار دینار بۆ مووچه‌ی لیوا هاوپه‌شه‌کان و وه‌زاره‌تی پێ‌شمه‌رگه‌ له‌لایه‌ن هی‌زه‌کانی هاوپه‌یمانان دابین ده‌کرێ‌ت و ده‌چێ‌ته‌ سه‌ر ژماره‌ حسابی وه‌زاره‌تی پێ‌شمه‌رگه‌.

گرفته‌کان به‌ گشتی له‌ سه‌ر ئاستی هه‌ریم :

١- نه‌ناردنی پرۆژه‌ یاسای بودجه‌ نه‌بوونی ئه‌م یاسا گرنگه‌ له‌ هه‌ریمی کوردستان ناشه‌فافی و ناپرونی و گه‌نده‌لی له‌ داھات و خه‌رجیه‌کانی هه‌ریم دروست کردوه‌، به‌ جۆری‌ك که‌ ژماره‌ی دروست له‌ نیوان ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران و وه‌زاره‌ت و بانکه‌کانیشدا وه‌ك یه‌ك نیه‌ ژماره‌کان جیاوازه‌.

٢- داھاته‌کانی هه‌ریمی کوردستان به‌ هیچ شێ‌وه‌یه‌ك داھاتی به‌رده‌ستی یه‌ك حکومه‌ت نیه‌ له‌ هه‌ریم به‌ شێ‌وازی‌کی دوو ئی‌داره‌یی مامه‌له‌ له‌گه‌ڵ داھاته‌کانی ناوخۆ ده‌کرێ‌ت و ته‌نانه‌ت شێ‌وازی ئی‌داره‌دان و کۆکردنه‌وه‌ی خه‌رجیه‌کان له‌ سنوری پارێ‌زگای هه‌ولێ‌رو ده‌وک له‌گه‌ڵ پارێ‌زگای سلێ‌مانی هه‌له‌بجه‌ جیاوازن، دوو ده‌سه‌لاتی ئی‌داری جیاواز مامه‌له‌ له‌گه‌ڵ داھات و خه‌رجیه‌کان ده‌که‌ن، ته‌نانه‌ت هه‌بوونی دوو به‌ری‌وه‌به‌ری گشتی له‌ بانکی سلێ‌مانی و هه‌ولێ‌ر به‌لگه‌ی حاشا هه‌له‌نگه‌ری ئه‌م دوو ئی‌داره‌دانه‌یه‌، به‌ ووته‌ی هه‌ردوو به‌ری‌وه‌به‌ره‌که‌ ده‌سه‌لاتی دارایی خۆیان جیاوازه‌ هیچ په‌یوه‌ندیه‌کیان له‌ شێ‌وازی کۆکردنه‌وه‌ و ئی‌داره‌ دانه‌وه‌ له‌ پ‌ووی داراییه‌وه‌ نی‌یه‌، جگه‌ له‌ هه‌ندی رێ‌وشوینی کارگێ‌ری.

۳- نەبوونی سیستەمی بانکی: لە ھەرێمی کوردستان نزیکەی (۹۲) بانکی حکومی ھەن کە ئەم بانکە کەمترین مەرجی بانکیان ھەیە بە ھیچ شێوەیەک پێکەووە نەبەستراوەتەووە نزیکەی (۳۳) بانک لە سلێمانی و ھەڵبجە (۵۹) بانک سنوری پارێزگای ھەولێر و پارێزگای دەھۆک ھەن. ھەولێکی حکومەتی ھەرێم ھەیە بۆ دروست کردنی بانکی نیشتمانی و بەستەنەووەی ئەم بانکە بەیەکەووە و دواتر بەستەنەووەیان بە بانکی مەزگەزی عێراق وە، بەداخەووە لەم ھەولەش رێگری سیاسی و نەبوونی متمانە ھەیە لە نۆوان دوو دەسەلاتی ئیداری جیاواز لە مامەڵەکردن لەگەڵ داھاتەکان، کە نەبەستوووە ئەم ھەولەش بە ئامانجی خۆی بگات، تائێستاش (۲۲) بانک لە ھەرێمی کوردستان خراوەنەتە سەر سیستەمی، (ICBS) و ئەم بانکەش لە سنوری پارێزگای ھەولێر و دەھۆکن و ھیچ بانکێک لە سنوری پارێزگای سلێمانی و ھەڵبجە نەخراوەتە سەر ئەم سیستەمە، بە ووتە بەرپۆوەبەری گشتیەکان ئەگەر کار بەم سیستەمە بکری، ژمارەکان بەمەتر دەبێتەووە کار ئاسانی گەورەش دەکات بۆ ئەلکترونیکردنی دابەشکردنی مووچەیی مووچە خۆرانی ھەرێمی کوردستان و ئەنجامدانی چاکسازی لە زۆر بواردا، بە تایبەت کەشفکردنی مووچە خۆری بندیوار و ئاسانبوونی سەر شانی حکومەتی ھەرێمی کوردستان لەو بڕە پارە زۆرە بۆ مووچە تەرخانی دەکات.

۴- ھەبوونی گرێبەستە نااساییەکان، چەندین گرێبەستی خراپ لە نۆوان حکومەتی ھەرێم و کۆمپانیای بیانی و ناوخۆییەکان ئەنجام دراوە، لە بوارەکانی کەرتی نەوت و گرێبەستی خالە سنوریەکان و مۆلەتەکانی وەبەرھێنان و لێبوردنی گومرکی، کە بۆتە گرفتێکی گەورەیی کەمی داھات، بۆ چارەسەری ئەم گرفتە بڕیاری پێویست لە ئەنجومەنی وەزیران لە مانگی (۳) ساڵی (۲۰۲۰) وەرگیراوە، سەبارەت بە پێداچوونەووە بەو گرێبەستانە، بەداخەووە بەوتەیی کاربەدەستانی حکومەت لەبەردەست تێوەردانەکان، ئەم بڕیارانەووەک خۆی جێبەجێ نەکرا.

چۆنیەتی خەرجی و دابین کردنی مووچەیی مووچە خۆران:

بەگشتی لە ھەرێمی کوردستان زیاتر لە (۱۰۰۰) ھەزار وەحەدی حسابی و (۱۴) خەزینەیی گشتی ھەیە کە بە ووتەیی بەرپۆوەبەری گشتی ژمێرکاری ئەم ژمارانە زۆرن و ھەولێ ئەدەن لە پێناو رێکخستەووەی خەرجیەکان، کەمکردنەووەی لەم وەحەدە حسابیانە ئەنجام بدەن، کە لێرەدا ھەول ئەدەین بە گشتی خەرجیەکان بخەینە روو بە تایبەت لە دابەشکردنی مووچە

۱- بڕی پارەیی تەرخانکراو بۆ مووچە لە مانگی ئازار (۹۲۰) ملیار دینار بووە لە ساڵی (۲۰۲۲) دا.

۲- رێژەی پارەیی تەرخانکراو لە سنوری پارێزگای ھەولێر دەھۆک (۵۵٪). کۆی مووچە.

۳- ريژەى پارەى تەرخانكراو لەسنورى پارىزگاي سليمانى ھەلەبجە (۳۹٪) كۆى موچە .

۴- ريژەى پارەى تەرخانكراو بۆ دام دەزگا سيادىيەكان لە (۶٪)

۵- كۆى داھاتەكانى حكومەتى ھەريىمى كوردستان مانگانە زياتر بووھ لە تريليۆنىك و ۱۰۰ مليار دينار بە پيى ووتەى ئەنجومەنى وەزيران (۸۸٪) كۆى داھاتەكان بۆ موچە خەرچ دەكرين، پيى وتەى بەرپۆھبەرە گشتىيەكانى بانكەكان لە سليمانى و ھەولير لە داھاتى ناوخۆ (۷۵٪)ى بۆ موچە (۲۵٪) بۆ تەشغيلي و استسمار بوھ، كە بەرپنمايى وەزارەتى دارايى دەرچووھ .

۶- لە سالى (۲۰۲۲) دا لە مانگەكانى (۲۱) پارەى تەرخانكراوى نەوت بۆ موچە نزيكى (۷۰۰) مليار دينار بووھ، ئەوھى جيگەى پرسىيارە لە مانگى (۳) دا كە پارەى حكومەتى ناوھند (۲۰۰) مليارەكە ھاتوھ داھاتى تەرخانكراوى نەوت بوھتە (۵۲۵) مليار بە نزيكى پيى ئەو داھاتە بەقەد شايسە داراييەكانى حكومەتى ناوھند كەمى كردووھ .

۷- بە ھۆى پاشەكەوت كردنى پارەى (۵) مانگى موچە خۆران لە سالى (۲۰۲۰) بريى پارەى نۆر لە بانكەكان بە كاش ماوھتەوھ كە لەپاريزگاي سليمانى نزيكى (۳۴۵) مليار دينار و لە پاريزگاي ھەولير دھۆك ئەو برە پارەيە يەدەگە روون نيە چەندە و ھيچ زانياريەك لەبەردەم ليژنەى لاوھكى نيە .

پاريزگاي سليمانى و ھەلەبجە (ئىدارەى سليمانى)

- كۆى پارەى تەرخانكراو بۆ موچە لەسنورى ئىدارەى سليمانى (پاريزگاي سليمانى و ھەلەبجە و ئىدارە سەربەخۆكانى راپەرپين و گەرميان نزيكى (۳۶۰) مليار دينارى مانگانەيە .

- كۆى داھاتى ناوخۆى ئىستا لە پاريزگاي سليمانى (۸۵-۹۵) مليار دينارى مانگانەيە، كە لەسەردانى ليژنەى لاوھكى دەرکەوت ئەم برە پارەيە پارەى حەقيقى داھاتى فعلى نى يە لە سليمانى بەلام بە ووتەى بەرپۆھبەرى بانكى ئالاي ھەريىم خراپى كۆكردنەوھى داھات لەم سنورە لە (باج و رسومات و شيوازى كارى دەروازە سنوريەكان لە عەقدە نا ئاساييەكان و لادان لە پيىكارە ئىداريەكان وای كردوھ داھات بەم شيوازە كەم بكات جگە لەوھى نەبونى متمانەى ھاولاتيان بە حكومەتى ھەريىم و باش كۆنەكردنەوھى داھاتەكانى ئاوو كارەباو باج كاريگەرى لەسەر داھاتەكان كردوھ .

- سەر بەخۆبونى لايەنى دارايى لە سنورى پاريزگاي (ھەولير و دھۆك) بە جياو پاريزگاي (سليمانى) بە جيا وايكردووھ مامەلەى خەرچى و داھات ھەنديجار بە بى گەرانەوھ بۆ برپارو پينمايەكانى وەزارەتى دارايى و ئابورى كرابت .

- پارەى تەرخانكراو بۆ مووچە لە سەلیمانی بۆ مووچە خۆرانی پارێزگای سەلیمانیە و پارەى ھەریەك (ئازانس و پەرەردەى كەركوك و ئەنجومەنى دادوهرى) لە داھاتی پارێزگای سەلیمانی ئەدرین بەم شێوەیەى خوارەوہ:

- تەمویلى مووچەى یەك مانگی مووچە خۆران نزیكەى ۳۴۵ ملیار دینارە
- پەرەردەى كەركوك نزیكەى ۶ ملیار دینارە
- ئازانسى ئاسایش نزیكەى ۶ ملیار دینارە
- ئەنجومەنى دادوهرى نزیكەى ۱,۵ ملیار دینارە
- مانگانە برى (۱۵,۰۰۰) ملیار لە داھاتی ناوخۆ بۆ خەرجى سیادی بەکار دەھێنرێت.

پارێزگای ھەولێر دھۆك:-

- كۆى پارەى تەرخانكراو بۆ مووچە لە سنوورى پارێزگای ھەولێر و دھۆك، بە ئیدارە سەر بەخۆكەنەوہ نزیكەى (۵۰۶) ملیار دینارە.
- كۆى داھاتی ناوخۆ لەم پارێزگایانە لە سالى ۲۰۲۲ مانگانە نزیكى (۲۵۰) ملیار دینار بووہ
  - كۆى پارى تەرخانكراو لە داھاتی ناوخۆ بۆ مووچە نزیكەى (۱۱۰) ملیار دینار بووہ.
  - سەبارەت بە خەرجى لەبەر سەر بەخۆبوونى لایەنى دارایی لە پارێزگای ھەولێر و دھۆك بە جیا لە پارێزگای سەلیمانی و ھەلەبجە وای كردوہ بەرچاوى لیژنەكەمان روون نەبێت لە شیواى خەرجى لە كۆى ئەو ژمارەانەى لەسەر ئاستى ھەرێمى كوردستان بەردەستە.
  - برى پارەى یەدەگى نەختینە لە نیوان سالانى ۲۰۲۰ - ۲۰۲۱ دیار نیە بركەى چەندە.
  - برى پارى تەرخانكراو بۆ مووچەى دامەزارەوہ سیادیەكان مانگانە (۵۵) ملیار

راسپاردەكان:

- ۱- ئامادەكردن و دەرچواندنى پرۆژە یاسى بودجە كە دەبێتە، دەبێتە ھۆى بەرچاوى روونى شفافىەت لە كۆى داھات و خەرجیەكان لە ھەرێمى كوردستان.
- ۲- نەھیشتنى سیمای دوو ئیدارەى و ھەبوونى یەك خزینەى گشتى لە وەزارەتى دارایی و ئابوورى حكومەتى ھەرێمى كوردستان.

- ۳- گه رانه وهی سهرجه م داها ته کان بۆ خه زینه ی گشتی، دووباره دابه شکر دنه وهی له سهر بانه مای دادپه روه ری، پیداو یستی له سهرجه م پارێزگاکانی هه ریمی کوردستان.
- ۴- دروستکردنی بانکی نیشتمانی به ستنه وهی سهرجه م بانکه پیویستیه کان به یه که وه له سهرجه م پارێزگاکان.
- ۵- به هیزکردنی هه ژموون و ده سه لاتی حکومه ت له سهرجه م پارێزگاکانی هه ریمی کوردستان.
- ۶- جێبه جێکردنی سهرجه م بریاره کانێ حکومه تی هه ریم له سالێ ۲۰۲۰ ده رچویندراوه سه باره ت به پیداوچوونه وه به گرێبه سته کۆمپانیاکه له که رتی نه وت و ده روازه سنورییه کان پرۆژه کانێ وه به ره ینان و په یوه ندی.
- له گه ل ریزدا...

به ئین اسماعیل حاجی
سه رۆکی لیژنه

سعید مصطفی هه رکی
ئه ندامی لیژنه

هه لکه وت انور خلیفه
ئه ندامی لیژنه

مژده محمود محمد
ئه ندام لیژنه

لیلی عبدالجبار حدو
ئه ندامی لیژنه

سۆزان خالد احمد
راویژکار

به ئین اسماعیل حاجی
سه رۆکی لیژنه ی ده ستپاکی

خشتەى خەرجى و داھات و كورتهينانى حوكومتى ھەرىم بۆ مانگى ۲۰۲۲/ ۵+۴+۳+۲+۱

ئۆلچەم	ئاۋەزۈك	مانگى ۱	مانگى ۲	مانگى ۳	مانگى ۴	مانگى ۵	كۆ
۱	داھاتى ۋە زارەتى سامانە سزۈشتەكان	۷۰۹,۴۰۵,۲۵۶,۵۳۱	۷۱۳,۲۹۴,۰۹۷,۶۰۵	۵۲۵,۲۷۹,۶۵۷,۹۴۷	۷۰۳,۷۶۸,۱۳۶,۶۳۰	۷۴۰,۱۱۱,۲۱۱,۲۳۰	۳,۳۹۱,۹۵۸,۳۵۹,۹۴۳
۲	تمويلى حوكومتى ئاۋەند	۰	۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۳	داھاتى ئاخۇپەكان	۲۸۲,۸۵۹,۶۱۶,۷۲۱	۳۶۳,۷۰۰,۹۴۶,۲۲۹	۳۰۷,۲۴۰,۰۰۱,۸۴۹	۴۳۴,۱۲۲,۲۷۵,۹۶۶	۳۲۰,۲۹۹,۶۴۹,۷۶۳	۱,۷۰۸,۲۲۲,۴۹۰,۵۲۸
۴	تمويلى ھاۋىيە يمانان	۲۸,۰۷۸,۲۲۸,۰۰۰	۲۷,۸۳۵,۱۲۵,۰۰۰	۲۷,۸۵۶,۲۲۴,۰۰۰	۲۸,۱۰۰,۷۱۴,۹۱۴	۲۸,۰۸۸,۲۸۰,۰۰۰	۱۳۹,۹۵۸,۵۷۱,۹۱۴
	كۆى داھانەكان	۱,۰۲۰,۳۴۳,۱۰۱,۲۵۲	۱,۰۴۰,۸۳۰,۱۶۸,۸۳۴	۱,۰۶۰,۴۷۵,۸۸۳,۷۹۶	۱,۳۶۵,۹۹۱,۱۲۷,۵۱۰	۱,۰۸۸,۴۹۹,۱۴۰,۹۹۳	۵,۶۴۰,۱۳۹,۴۲۲,۳۸۵
دوۋەم	خەرجىيەكان	مانگى ۱/	مانگى ۲/	مانگى ۳/	مانگى ۴/	مانگى ۵/	كۆ
۱	خەرجى موۋجە	۹۱۳,۴۸۳,۴۸۴,۵۳۱	۹۲۳,۱۳۱,۸۱۷,۶۰۵	۹۲۶,۴۷۶,۲۲۴,۰۰۰	۹۳۱,۸۶۸,۸۵۱,۵۴۴	۹۳۰,۴۲۰,۲۸۰,۰۰۰	۴,۶۲۵,۳۸۰,۶۵۷,۶۸۰
۲	خەرجى بەكارخستىن	۴۵,۳۰۲,۷۲۳,۸۶۷	۲۲۰,۶۵۳,۲۳۰,۷۲۶	۱۰۷,۱۵۷,۲۹۰,۴۶۳	۱۶۶,۵۰۳,۱۶۹,۰۸۶	۱۱۸,۸۱۵,۸۹۹,۲۷۲	۶۵۸,۴۳۲,۳۲۳,۴۱۴
۳	خەرجى ۋە يەرھىنان	۷,۳۱۰,۸۲۱,۵۷۰	۴۵,۶۸۷,۵۶۹,۶۹۰	۱۰,۰۲۰,۹۸۲,۷۰۳	۶,۳۴۸,۳۳۸,۶۹۸	۳,۳۷۴,۷۰۱,۴۲۶	۷۲,۷۴۲,۴۱۴,۰۸۷
۴	خەرجى كارەبا (خەرج نەكراۋە)	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۱,۱۲۲,۷۷۹,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۲۱,۱۲۲,۷۷۹,۰۰۰
	كۆى خەرجىيەكان	۱,۰۶۶,۰۹۷,۰۳۹,۹۶۸	۱,۰۲۱,۰۵۹۵,۳۹۷,۰۲۱	۱,۱۴۳,۶۵۴,۴۹۷,۱۶۶	۱,۲۰۴,۷۲۰,۳۵۹,۳۲۸	۱,۱۵۲,۶۱۰,۸۸۰,۶۹۸	۵,۷۷۷,۶۷۸,۱۷۴,۱۸۱
سۈپەم	كورتهينان	مانگى ۱/	مانگى ۲/	مانگى ۳/	مانگى ۴/	مانگى ۵/	كۆ
۱	داھاتى گشتى	۱,۰۲۰,۳۴۳,۱۰۱,۲۵۲	۱,۰۴۰,۸۳۰,۱۶۸,۸۳۴	۱,۰۶۰,۴۷۵,۸۸۳,۷۹۶	۱,۳۶۵,۹۹۱,۱۲۷,۵۱۰	۱,۰۸۸,۴۹۹,۱۴۰,۹۹۳	۵,۶۴۰,۱۳۹,۴۲۲,۳۸۵
۲	خەرجى گشتى	۱,۰۶۶,۰۹۷,۰۳۹,۹۶۸	۱,۰۲۱,۰۵۹۵,۳۹۷,۰۲۱	۱,۱۴۳,۶۵۴,۴۹۷,۱۶۶	۱,۲۰۴,۷۲۰,۳۵۹,۳۲۸	۱,۱۵۲,۶۱۰,۸۸۰,۶۹۸	۵,۷۷۷,۶۷۸,۱۷۴,۱۸۱
	كورتهينان	-۴۵,۷۵۳,۹۳۸,۷۱۶	-۱۰۵,۷۶۵,۲۲۸,۱۸۷	-۸۳,۱۷۸,۶۱۳,۳۷۰	-۱۶۱,۲۷۰,۷۶۸,۱۸۲	-۶۴,۱۱۱,۷۳۹,۷۰۵	-۱۳۷,۵۳۸,۷۵۱,۷۹۶

بې پاره دابینکراو له داها تي ناو خو بۆ ته واکاري موجه

مانگ	دابینکراو له سه ر ناستی هه ریم (سلیمانی و هه ولیر) / دینار ملیون ملیار	دابینکراو له لایه ن سلیمانیه وه / دینار ملیون ملیار	نوسراوی تمویل ملیون ملیار
۲۰۲۱ / ۱	... ۳۷۴	... ۱۶۱	۲۰۲۱/۱/۱۹ له ۱۶۶
۲۰۲۱ / ۲	... ۳۷۴	... ۱۶۱	۲۰۲۱/۲/۲۴ له ۱۳۷۰
۲۰۲۱ / ۳	۳۰۰ ۳۱۰	۴۲۹ ۱۳۳	۲۰۲۱/۳/۲۴ له ۲۰۲۴
۲۰۲۱ / ۴	... ۲۶۹	... ۱۱۶	۲۰۲۱/۴/۲۶ له ۳۰۷۳
موجه ی دو لیوا ۹ و ۱۲ له مانگی ۳ و ۴ دابینکراوه	۷۱۷ ۱۰	۱۵۸ ۵	
۲۰۲۱ / ۵	۷۵۰ ۲۱۷	۵۰۰ ۰۹۴	۲۰۲۱/۶/۸ له ۴۷۹۲
۲۰۲۱ / ۶	۷۰۰ ۱۹۴	۵۴۰ ۸۳	۲۰۲۱/۷/۶ له ۵۹۳۲ ۲۰۲۱/۷/۸ له ۶۱۰۰ موجه ی مانگی ۶ له ۷/۱۳ ته واکو بو
۲۰۲۱ / ۷	... ۱۶۴	۵۲۰ ۷۰	۲۰۲۱/۷/۲۸ له ۶۵۹۴ (له ۲۰۲۱/۸/۲ موجه ته واکو بوه)
۲۰۲۱ / ۸	... ۱۶۴	۵۲۰ ۷۰	۲۰۲۱/۸/۳۰ له ۷۹۳۴
۲۰۲۱ / ۹	... ۱۶۴	۵۲۰ ۷۰	۲۰۲۱/۱۰/۴ ۹۳۲۷/۴/۷
۲۰۲۱ / ۱۰	... ۱۶۴	۵۱۹ ۷۰	۱۰۵۳۲/۴/۷ له ۲۰۲۱/۱۱/۱
۲۰۲۱ / ۱۱	... ۱۶۴	۵۲۰ ۷۰	۱۲۳۱۳/۴/۷ له ۲۰۲۱/۱۱/۳۰
کۆی گشتی	... ۷۱۷ ۷۶۰ ۵۵۹ ۲ ترلیون	... ۱۵۸ ۰۷۳ ۱۰۲ ۱ ترلیون	

مجموع مدفوعات ومقبوضات و رصيد لسنة ٢٠٢١

رصيد مدور ٢٠٢٠/١٢/٣١				٣٤٥,٩٣٩,١٤٤,٧٥٠
رقم	مانك	مقبوضات	مدفوعات	رصيد
١	مانكى ١	٢٠٨,٧٠٥,٩٤٥,٥٠٠	٣٠٤,٨٠٧,٩٥١,٠٠٠	٢٤٩,٨٣٧,١٣٩,٢٥٠
٢	مانكى ٢	٢٠٩,٢٣٤,٠٠١,٧٥٠	٣٠٧,٢٩٠,٨٧٤,٥٠٠	١٥١,٧٨٠,٢٦٦,٥٠٠
٣	مانكى ٢	٣٧٧,٥٢٦,٣٠٩,٥٠٠	٣٩٠,٦٤١,٧٣١,٢٥٠	١٣٨,٦٦٤,٨٤٤,٧٥٠
٤	مانكى ٤	٢٧٣,٠٣٢,٢٧٠,٥٠٠	٢٥٩,٥٥٥,١٢٣,٧٥٠	٥٢,١٤١,٩٩١,٥٠٠
٥	مانكى ٥	٢٥٢,٣٤٤,٤٢٥,٢٥٠	١٥٧,٤٣٢,٨٨٠,٧٥٠	١٤٧,٠٥٣,٥٣٦,٠٠٠
٦	مانكى ٦	٢٧٧,٨٤٨,٧٣٦,٠٠٠	٢٤٧,٨٦٥,١٣٩,٥٠٠	٧٧,٠٣٧,١٣٢,٥٠٠
٧	مانكى ٧	٤١٧,٧٦٤,٤١٥,٧٥٠	٤٦٩,٢٧٨,٩٧٣,٢٥٠	٢٥,٥٢٢,٥٧٥,٠٠٠
٨	مانكى ٨	٣٨٥,٠٢٦,٩٠٠,٢٥٠	٣٣٦,٢٨٧,٣٧٩,٥٠٠	٧٤,٢٦٢,٠٩٥,٧٥٠
٩	مانكى ٩	٢٩٤,٥٦١,٢٣٧,٠٠٠	٣٦٤,٩٥٧,٣٧٤,٥٠٠	٣,٨٦٥,٩٥٨,٢٥٠
١٠	مانكى ١٠	٣٧٠,١٦٢,٠٥٠,٢٥٠	٢٧٤,٤٠٩,٩٠٥,٢٥٠	٩٩,٦١٨,١٠٣,٢٥٠
١١	مانكى ١١	٣٩٧,٥٩٧,٧٨١,٥٠٠	٤١٦,٢٣٢,٧٣٦,٢٥٠	٨٠,٩٨٣,١٤٨,٥٠٠
١٢	مانكى ١٢	٢٨٦,٠٠٨,٧٦١,٥٠٠	٢٦٦,٧٥٤,٨٩٦,٢٥٠	١٠٠,٢٣٧,٠١٣,٧٥٠
مجموع				١٠٠,٢٣٧,٠١٣,٧٥٠
				٣,٩٩٥,٥١٤,٩٦٥,٧٥٠
				٣,٧٤٩,٨١٢,٨٣٤,٧٥٠

مخول (١)
شهرو امان فيض الله فتحه

جولەي سالى / ۲۰۲۱

- رەصيدى افتتاحى خەزىنە لە ۲۰۲۱/۱/۱ بىرىتپە بدە لە (۳۴۵ ۹۳۹ ۱۴۴ ۷۵۰) دىنار
- كۆي پارەي ھاتو بۇ ناو خەزىنە بۇ سالى ۲۰۲۱ بىرىتى بوە لە (۳ ۷۴۹ ۸۱۲ ۸۳۴ ۷۵۰) دىنار
- كۆي پارەي رۇيشتو لە خەزىنە بۇ سالى ۲۰۲۱ بىرىتى بوە لە (۳ ۹۹۵ ۵۱۴ ۹۶۵ ۷۵۰) دىنار
- رەصيدى كۆتايى سالى ۲۰۲۱ بىرىتى بوە لە (۱۰۰ ۲۳۷ ۰۱۳ ۷۵۰) دىنار

رەصيد ۰ ۳۴۵ ۹۳۹ ۱۴۴ ۷۵۰

ھاتو ۳ ۷۴۹ ۸۱۲ ۸۳۴ ۷۵۰

كۆ ۴ ۰۹۵ ۷۵۱ ۹۷۹ ۵۰۰

رۇيشتو - ۳ ۹۹۵ ۵۱۴ ۹۶۵ ۷۵۰

دىنار رەصيدى كۆتايى سال ۱۰۰ ۲۳۷ ۰۱۳ ۷۵۰

دابیڼکراو بو مووچه				
مانگه گان	دابیڼکردنی پاردی له بانکی مناره	دابیڼکردنی پاردی له بانکی مناره (لیواکان (پاردی هاو په یمانی	دابیڼکردنی پاردی له داهاتی ناوځو	
۲۰۲۱ / ۱۲	۲۸۸,۵۵۸,۰۰۰,۰۰۰	۶,۲۶۲,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۶۸۱,۰۰۰,۰۰۰	دابیڼکراوه له مانگی (۲۰۲۳ / ۱)
۲۰۲۲ / ۱	۲۸۰,۷۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۷,۸۵۴,۰۰۰,۰۰۰	۷۵,۶۸۰,۰۰۰,۰۰۰	
۲۰۲۲ / ۲	۲۹۷,۸۲۸,۳۰۵,۵۰۰	۹,۳۰۴,۳۰۰,۰۰۰	۷۸,۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰	
۲۰۲۲ / ۳	۲۸۸,۲۰۱,۰۰۰,۰۰۰	۸,۹۲۴,۴۰۰,۰۰۰	۷۳,۹۶۰,۰۰۰,۰۰۰	
۲۰۲۲ / ۴	۳۶۰,۸۹۷,۴۹۵,۰۰۰	۹,۴۰۴,۰۰۰,۰۰۰	*	
کوی گشتی	۱,۵۱۶,۱۹۸,۸۰۰,۵۰۰	۴۱,۷۴۸,۶۰۰,۰۰۰	۳۰۳,۵۸۱,۰۰۰,۰۰۰	

مجموعه   دوا عليه ساليانه   دوا عليه هولي   دوا عليه هولي   25-1-2022

903,206,354,830	82,560,000,000	109,440,000,000	711,206,354,830	25-1-2022

27/3/2020

ژماره: ٢٧٢٩ / ٢٠٢٠ ی کوردی

فهرمان

دوابه‌دوای فهرمانمان ژماره (٢٤٠) له ٢٠٢٠/٢/١٣.

تایبەت به رێکخستنه‌وه‌ی به‌ڕێوه‌چوونی کاره‌کان له‌ خاڵه‌ سنووریه‌کان له‌ هه‌رێمی کوردستان، به‌مه‌به‌ستی پێداچوونه‌وه‌ به‌ گشت گریبه‌سته‌کانی خزمه‌تگوزاری له‌سهرجه‌م خاڵه‌ سنووریه‌کان که له‌ ئێستادا هه‌ن، لێژنه‌یه‌ک پێکده‌هێنین تایبەت به‌ خاڵی سییه‌می فهرمانی سه‌رده‌وه‌مان به‌ سه‌رۆکایه‌تی به‌رێز وه‌زیری دارایی و ناویری (ناوات شێخ جه‌ناب) و نه‌ندامیه‌تی هه‌ریه‌ک له‌و به‌رێزانیه‌ی که ناو و شوێنی کارکردنیان له‌ خواره‌وه‌ هاتووه‌.

ژ	ناو	ناوێشان و شوێنی کاری فهرمی
١	د.ئامانج رحیم عارف	سکرتێری ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران
٢	د. عبدالحکیم خسرو جۆزل	سه‌رۆکی فهرمانگه‌ی هه‌ماهه‌نگی و به‌دواداچوون
٣	کاوه فتحی معصوم	داواکاری گشتی / وه‌زاره‌تی داد
٤	د.علی عادل	ناوه‌ندی راویزی یاسایی و ستراتیژی
٥	عزیز احمد محمد	راویزکاری پله‌/ له‌ سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران
٦	ژوان صابر اسماعیل	به‌رێوه‌به‌ری نووسینگه‌ی به‌رێز جه‌نگری سه‌رۆکی حکومه‌ت
٧	شیلان عبدالرحمن ظاهر	راویزکاری پله‌/ له‌ سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران
٨	زاگروس فتاح محمدامین	وه‌زاره‌تی پلاندانان
٩	شقان سیامند حمد	دیوانی سه‌رۆکایه‌تی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران

د. ئومید صباح عثمان

سه‌رۆکی دیوان

إقليم كوردستان - العراق

رئاسة مجلس الوزراء

رئاسة الديوان

Kurdistan Regional Government
Council of Ministers

هه‌ڕێمی کوردستان - عێراق

سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران

سه‌رۆکایه‌تی دیوان

No:

Date: 22/3/2020

ژماره:

ڕێکەوت:

٤-٦
٢٧ کوردی ٢٠٢٠

فه‌رمان

دوابه‌دوای کۆبونه‌وه‌ی لیژنه‌ی بالای رێکخستنه‌وه‌ی داهاات و خه‌رجیه گشتیه‌کان له‌ رێکەوتی ٢٠٢٠/٣/٢٠، بڕیاردارا به‌:
پێکهێنانی لیژنه‌یه‌کی تایبعت له‌م به‌ڕێزانه‌ی ناو و ناوێشانمان له‌ خواره‌وه‌ هاتوو به‌ مه‌به‌ستی پێداچوونه‌وه‌ و وه‌رگرته‌ی
باج له‌ (کۆمپانیایه‌کانی بواری نه‌وت و غاز و له‌و کۆمپانیای ناوخبوویه‌تی گرێه‌ستنی خه‌زمه‌نگه‌زاران له‌گه‌ڵ کۆمپانیایه‌کانی
نه‌وت هه‌یه و کۆمپانیایه‌کانی ئاساپشی بواری نه‌وت و کۆمپانیای بواری لیته‌رنه‌یت و گونده‌گانی لیسته‌جێبوون تایبعت به‌
باجی خالووبه‌ره‌).

ژ	ناو	ناوێشان
١	د. ئامانج رحیم عارف	سکرتێری نه‌نجومه‌نی وه‌زیران
٢	عزیز احمد محمد	راویژکار / نووسینگه‌ی به‌ڕێز سه‌رۆکی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران
٣	زینین علی محمد	به‌ڕێوه‌به‌ری نووسینگه‌ی به‌ڕێز وه‌زیری سامانه‌ سروشتیه‌کان
٤	د. کمال طیب قادر	به‌ڕێوه‌به‌ری گشتی باجه‌کان له‌ وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری
٥	د. محمد شهاب محمدمه‌ین	دیوانی سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران

د. ئومید صباح عثمان

سه‌رۆکی دیوان

وێنه‌یه‌ک بۆ:

- نووسینگه‌ی جه‌نابی سه‌رۆکی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، له‌گه‌ڵ ڕێژدا.
- دیوانی سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، له‌گه‌ڵ ڕێژدا.
- سکرتاریه‌تی نه‌نجومه‌نی وه‌زیران بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، له‌گه‌ڵ ڕێژدا.
- وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری/ب.گ. باجه‌کان و خالوو به‌ره‌ی میدی، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، له‌گه‌ڵ ڕێژدا.
- نووسینگه‌ی به‌ڕێز وه‌زیری سامانه‌ سروشتیه‌کان، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، له‌گه‌ڵ ڕێژدا.
- وه‌زاره‌تی ده‌روازانه‌، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، له‌گه‌ڵ ڕێژدا.

No:

Date: 22/3/2020

ژمارە:

ڕێکەوت:

٢٩/٣/٢٠٢٠

فەرمان

دوابەدوای کۆبونەوەی لێژنەی بالای رێکخستنەوەی داھات و خەرجیە گشتیەکان لە رێکەوتی ٢٠/٣/٢٠، بڕیاردار بە:
پێکھێنانی لێژنەیەکە تایبەت لەم بەرێزانەی ناو و ناوی شانیان لە خوارەوە ھاتوووە بە مەبەستی پێداچوونەوەی سەرچەم
بڕیار و رێنماییەکانی تایبەت بە لێبوردنی گومرگ:

ژ	ناو	ناوێشان و شوێنی کاری فەرمان
١	د. بەرزۆ عەزۆ عەزۆ	ر/وێزار/ وەزارەتی سامانە سروشتیەکان
٢	د. سۆران صلاح الدین شکر	ر/وێزار/ وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی
٣	سامال عبدالرحمن عەزیز	بەرێوەبەری گشتی گومرگ / وەزارەتی دارایی و ئابووری
٤	مخلص سلیم مراد	بەرێوەبەری گشتی یاسایی و دارایی و کارگێڕی / دەستەی وەبەرھێنان
٥	بەختیار حاجی ھەمەد	بەرێوەبەری گشتی / نوێنەرایەتی حکومەتی هەرمی کوردستان لە بەغدا
٦	ئەلان زرار عەقور	بەرێوەبەری کاروباری یاسایی / وەزارەتی کشتوکال و سەرچاوەکانی ناو
٧	ھۆشنگ خورشید محمد	دیوانی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران

د. ئومید صباح عثمان

سەرۆکی دیوان

وێنەبەک بۆ:

- وەزارەتی سامانە سروشتیەکان، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، لەگەڵ پێژدا.
- وەزارەتی بازرگانی و پیشەسازی، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، لەگەڵ پێژدا.
- وەزارەتی دارایی و ئابووری، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، لەگەڵ پێژدا.
- وەزارەتی کشتوکال و سەرچاوەکانی ناو، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، لەگەڵ پێژدا.
- دەستەی وەبەرھێنان، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، لەگەڵ پێژدا.
- نوێنەرایەتی حکومەتی هەرمی کوردستان لە بەغدا، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، لەگەڵ پێژدا.
- فەرمانگەیی ھەماھەنگی و بەدواداچوون، بۆ ئاگاداری و کاری پێویست، لەگەڵ پێژدا.

٢٠٢٠

ژمارە

٢٠١٣/٢/٢٠

ڕێکەوت

٢٢/٣/٢٠٢٠

فەرمان

دوابەدوای فەرمانمان ژمارە (٣٤٠) لە ٢٠٢٠/٢/١٣

تایبەت بە ڕێکخستنهوهی بەرێوه چوونی کارەکان لە خاڵە سنووریەکان لە هەرێمی کوردستان، بە مەبەستی دیزامەت کردن و بەدواچوونی بارودۆخی سەرچەم خاڵە سنووریەکان لێژنەیەک پێک دەهێنین تایبەت بە خالی دووهمی فەرمانی سەرەوهمان بە سەرۆکایەتی بەرێز وەزیری ناوخری هەرێم (رێبەر احمد خالد) و ئەندامی هەریەک لەو بەرێزانەی کە ناو وە شوێنی کارکردنمان لە خوارەوه هاتوو.

ژ	ناو	ئاوێشان و شوێنی کارکردنی هەرێم
١	عزیز احمد محمد	راویزکاری پلە/ا لە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران
٢	شیلان عبدالرحمن طاهر	راویزکاری پلە/ا لە سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران
٣	ژوان صابر اسماعیل	بە ڕێوهبەری نووسینگەی بەرێز جێگهی سەرۆکی حکومەت
٤	د.اومید ژرار فتح الله	وەزارەتی ناوخری
٥	رێبوار عمر عبدالله	دیوانی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران
٦	سلام حسین محمد	ئەنجومەنی ئاسایشی هەرێمی کوردستان
٧	کاوه سلیم مجید	
٨	بهاء الدین حمە سعید	دەزگای ئاسایشی هەرێمی کوردستان
٩	محمد کریم امین	
١٠	یاسین واحد اسماعیل	بە ڕێوه بەری گشتی دیوان / وەزارەتی دارایی و ئابوری

د. ئومید صباح عثمان

سەرۆکی دیوان